

Selvityshankkeen asettaminen kuntien ja hyvinvointialueiden lapsibudjetoinnista sekä toteumatietojen seurannasta ja raportoinnista

Valtiovarainministeriö on päättänyt teettää selvityksen kuntien ja hyvinvointialueiden lapsibudjetoinnista sekä toteumatietojen seurannasta ja raportoinnista osana lapsistrategian toimeenpanosuunnitelmaa. Valtiovarainministeriö on päättänyt hankkia kilpailutetun pienhankinnan perusteella asiantuntijaselvityksen oikeustieteiden maisteri, varatuomari Mika Penttilältä ja kasvatustieteiden maisteri Juha Aholta. He luovuttavat yhteisen raportin selvitystyöstä valtiovarainministeriölle 31.8.2022 mennessä.

Taustaa

Sanna Marinin hallitusohjelman mukaan hallitus sitoutuu arvioimaan päätösten lapsivaikutuksia, edistämään lapsibudjetointia, lasten hyvinvoinnin tietopohjan vahvistamista sekä lasten ja nuorten osallisuutta.

Valtioneuvoston kanslia asetti joulukuussa 2021 lapsibudjetointia kehittäneen työryhmän. Työryhmä pohti asettamispäätöksen mukaisesti ennen kaikkea sitä, miten lapsibudjetointia tullaan pilotoimaan valtion vuoden 2022 talousarvioesityksessä. Tämän lisäksi työryhmän tuli tehdä ehdotus mm. siitä, miten valtio voi edistää lapsiin kohdistuvien menojen kokonaisuuden saamista näkyväksi kunta- hyvinvointialue- valtio –kokonaisuudessa sekä kannustaa eri toimenpidevaihtoehtojen lapsivaikutusten arviointiin tukemaan valtioneuvoston, hyvinvointialueiden ja kuntien päätöksentekoa 1.1.2023 jälkeen.

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen uudistuksen aiheuttamasta toimintaympäristön muutoksesta johtuen, työryhmän ehdotusten konkreettisemmat tai laajamittaisemmat kehittämistoimet eivät käytännössä ole mahdollisia ennen hyvinvointialueiden toiminnan varsinaista käynnistymistä ja kuntien sekä hyvinvointialueiden järjestämistehtävien vakiinnuttua. Tämä tarkoittaa, että ko. kehittämistoimet ovat mahdollisia aikaisintaan vuonna 2023. Toisaalta myös em. kehittämistoimet itsessään sekä merkittävä toimintaympäristön muutos edellyttävät lisää tietoa mm. lapsibudjetoinnin sekä toteumatietojen seurannan ja raportoinnin edellyttämästä tietopohjasta ja sen kehittämistarpeista sekä myös siitä, millaiset toteutusmallit em. työryhmän ehdotukset käytännössä edellyttävät.

Selvityshenkilöiden laatima asiantuntijaselvitys tarjoaa työryhmän ehdotusten tueksi ajantasaista tietoa ja siten hanke siltaa työryhmän ehdotukset kohti seuraavaa kehittämisvaihetta sekä toimeenpanoa, joka edellä mainitun mukaisesti voidaan toteuttaa kuntien ja hyvinvointialueiden järjestämisvastuiden vakiinnuttua.

Selvityshanketta koskeva toimenpide on osa valtioneuvoston 7.10.2021 hyväksymän lapsistrategian toimeenpanosuunnitelman¹ toimenpide 25: *Toteutetaan selvityshanke kuntien ja hyvinvointialueiden toteumatietojen seurannan ja raportoinnin kehittämiseksi sekä niiden oman lapsibudjetointityön vahvistamiseksi*. Valtiovarainministeriön aiempi työryhmä esitti, että kuntien

¹ <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/163541>

ja hyvinvointialueiden lapsibudjetoitintyötä vahvistettaisiin ja että niiden talousarvioiden toteumatietojen seuranta ja raportointia kehitettäisiin. Tämä työ on tarpeen lapsibudjetoinnin vahvistamiselle hallinnon eri tasoilla, ja se on perusteltua yhdistää kansallisen lapsistrategian toimeenpanoon.

Tehtävä

Hankkeessa tarkastellaan karkeasti kahta kokonaisuutta: kuntien ja tulevien hyvinvointialueiden omaa lapsibudjetoitintä sekä ns. toteumatietojen seuranta ja raportointia. Hankkeessa ja siihen kytkeytyvässä asiantuntijaselvityksessä tulee molempien tehtäväkokonaisuuksien osalta tarkastella nykytilaa ja sen mahdollisia kehittämistarpeita sekä tuottaa toteutusmallivaihtoehtoja huomioiden sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen vaikutukset toimintaympäristöön.

Asiantuntijaselvityksen lopputuotoksena laaditaan kirjallinen selvitysraportti, joka käsittelee molempia edellä mainittuja asiakokonaisuuksia.

Hankkeen organisointi

Valtiovarainministeriö asettaa työtä varten hankkeen.

Valtiovarainministeriö asettaa selvityshenkilöiden työn tueksi asiantuntijaverkoston, jonka toimikausi on 4.3.–17.6.2022. Tarvittaessa ja erikseen sovitusti verkosto voi kokoontua myös elokuussa 2022. Asiantuntijaverkoston jäsenten tehtävänä on tuoda tietoa omalta vastuualueeltaan budjetin valmistelusta, talous- ja toimintatietojen seurannasta sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluiden järjestämisestä sekä kommentoida ja peilata selvityshenkilöiden ehdotuksia siihen, mitä ne tarkoittaisivat konkreettisesti talousarviovalmistelun ja talouden seurannan näkökulmasta. Asiantuntijaverkoston jäsenistön kohdalla on huomioitu tasa-arvolain kiintiösäännös. Miesten ja naisten osuus verkoston varsinaisten jäsenten ja varajäsenten kohdalla toteutuu kiintiösäännöksen mukaisesti. Asiantuntijaverkoston kokoonpanoa voidaan tarvittaessa täydentää myöhemmin. Asiantuntijaverkoston jäsenet ovat:

Puheenjohtaja

Mika Penttilä

Varapuheenjohtaja

Juha Aho

Jäsenet

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
jäsen Merja Heinonen
varajäsen Vesa Reponen

Kainuun hyvinvointialue
jäsen Kaisu Heikkinen
varajäsen Tarja Juppi

Pirkanmaan hyvinvointialue
jäsen Arto Sarala

Pohjanmaan hyvinvointialue
jäsen Pia-Maria Sjöström
varajäsen Erkki Penttinen

Porin kaupunki
jäsen Martti Kujanpää
varajäsen Kirsi Nuorsaari

Rovaniemen kaupunki
jäsen Tiia Viiri
varajäsen Tuomas Mathlein

Vantaan kaupunki
jäsen Hannu Pessa
varajäsen Tia Ristimäki

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri
jäsen Jari Petäjä
varajäsen Markku Mäkijärvi

Pysyvät asiantuntijat
Kuntaliitto

jäsen Marja-Liisa Ylitalo
varajäsen Sari Korento

Valtiovarainministeriön kunta- ja aluehallinto-osasto
jäsen Jani Heikkinen
varajäsen Jussi Lammassaari

Asiantuntijasihteeri

Valtiovarainministeriön budjettiosasto
Heidi Järvenpää

Valtiovarainministeriö perustaa selvitystyön seurantaan varten epävirallisen seurantaryhmän, johon osallistuvat valtiovarainministeriön budjettiosaston ja kunta- ja aluehallinto-osaston virkakunnan lisäksi lapsistrategiasta vastaavaa virkakuntaa. Epävirallisen seurantaryhmän puheenjohtajana ja asiantuntijasihteerinä toimivat valtiovarainministeriön virkahenkilöt. Selvityshenkilöt raportoivat selvitystyön etenemisestä seurantaryhmälle.

Selvityshenkilöiden työn tukena toimii selvitystyön aikana valtiovarainministeriön virkakuntaa noin 1,3–1,5 henkilöä. Budjettiosaston erityisasiantuntija Heidi Järvenpää työskentelee hankekoordinaation, aineiston keruun ja hankkeen raportin työstämisen parissa. Kunta- ja aluehallinto-osaston neuvotteleva virkamies Jani Heikkinen työskentelee kuntien ja hyvinvointialueiden toteumatietojen parissa.

Selvityshenkilöt ja asiantuntijaverkosto voivat työssään kuulla asiantuntijoita. Työskentelyssä hyödynnetään mahdollisimman paljon etäyhteyksiä.

Aikataulu

Hanke asetetaan ajalle 4.3.2022–31.8.2022. Asiantuntijaverkosto asetetaan ajalle 4.3.–17.6.2022.

Kulut

Hankkeen kulut maksetaan valtion talousarvion momentilta 33.60.39 Palvelurakenteen kehittäminen.

Valtiovarainministeriö korvaa asiantuntijaverkoston (pl. selvityshenkilöt) kokouksiin osallistumisesta mahdollisesti aiheutuvat matkakustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti sekä muut tehtävän suorittamisen edellyttämät ja erikseen sovittavat tarpeelliset kulut laskua vastaan. Asiantuntijaverkoston jäsenille, puheenjohtajistolle tai sihteerille ei makseta muita palkkioita. Epävirallinen seurantaryhmä työskentelee virka-aikana ilman erillistä korvausta.

Valtiosihteeri, kansliapäällikkönä

Juha Majanen

Osastopäällikkö, budjettipäällikkönä

Annika Klimenko

Jakelu

Päätöksessä mainitut

Tiedoksi

VM/BO
VM/KAO
valtiosihteeri Maria Kaisa Aula
Johanna Laisaari, VNK
Laura Saarinen, STM

VN/5363/2022-VM-12

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: